

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ประสิทธิผลของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบเป็นการศึกษาโดยใช้ฐานข้อมูล การสำรวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุรา ปี พ.ศ. 2557 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ฐานข้อมูลเป็น ข้อมูลภาคตัดขวาง เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2557 โดยมีจำนวนตัวอย่างทั่วประเทศ จำนวน 20,787 คน การวิเคราะห์ผลการศึกษาใช้สถิติเชิงพรรณนา และแบบจำลอง treatment-effect

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 15 ปีขึ้นไปเป็นผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำร้อยละ 18 เพศชาย สูบมากกว่าเพศหญิง และส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน มีรายได้เฉลี่ยในช่วง 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน และอยู่นอกเขตเทศบาล อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบคือ 19 ปี บุหรี่ที่สูบส่วนใหญ่เป็นบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงานและ บุหรี่มวนเองในปริมาณ 9 และ 10 มวนต่อวันตามลำดับ ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อบุหรี่มาสูบเองเฉลี่ยเดือนละ 612 บาท โดยซื้อจากร้านขายของชำเป็นส่วนใหญ่และซื้อเป็นแบบซอง

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลทำให้โอกาสของการสูบบุหรี่มากขึ้นได้แก่ การเริ่มสูบเมื่ออายุต่ำกว่า 18 ปี การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล รายได้ที่เพิ่มขึ้น ผู้ที่ไม่ทำงาน ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ป่าไม้ และประมง และผู้ประกอบการอาชีพพื้นฐาน ส่วนปัจจัยที่ทำให้ โอกาสของการสูบน้อยลงได้แก่ การมีสถานภาพสมรส จำนวนปีที่ใช้ในการศึกษามากขึ้น และกลุ่มอายุ 45 – 59 ปี

ปัจจัยที่มีผลทำให้ปริมาณการสูบบุหรี่ต่อวันมากขึ้นได้แก่ การเริ่มสูบเมื่ออายุต่ำกว่า 18 ปี การ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รายได้ที่เพิ่มขึ้น กลุ่มอายุ 25 – 44 ปี ผู้ควบคุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ เหมียวน ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และพนักงานบริการและ จำหน่ายสินค้า ส่วนปัจจัยที่มีผลทำให้ปริมาณการสูบบุหรี่ต่อวันลดลงได้แก่ จำนวนปีที่ใช้ในการศึกษามาก ขึ้น การอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ผู้ที่ไม่ได้ทำงาน ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ และ ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ป่าไม้ และประมง

นโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบที่มีประสิทธิผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคยาสูบ คือ นโยบาย ภาษีค่าเดือนบนซองบุหรี่ การห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ และนโยบายด้านราคา

ABSTRACT

An analysis of the effectiveness of the tobacco control policy is based on the survey of National Statistical Office (NSO) on smoking and drinking behavior in 2014. The cross-sectional data was collected in June 2014 with the sample of 20,787 persons nationwide. Descriptive statistics and treatment effect models were used to analyze the data.

The study found that 18% of sample aged 15 and over were smokers, the number of male smokers was much greater than that of female smokers, and most of them were in working age. The smokers' average income ranged from 5,001 to 10,000 baht per month and they lived outside the municipality. On average they started smoking at the age of 19. Most of consumed cigarettes were both factory-made and hand rolled cigarettes with the amounts of 9 and 10 cigarettes per day, respectively. The expenditure of cigarettes was 612 baht per month and in general smokers bought cigarettes in packs from grocery stores.

The study also found that there were several factors contributing to the increased incidence of smoking such as an individual getting started smoking at the age under 18, drinking alcohol, living outside the municipality, having higher in income, being unemployed or working in agriculture, forestry and fishery sectors, and other basic occupations. The factors were an individual was married, having high educational level and being in the age between 45 to 59 years old, would reduce the chance of smoking.

The factors that increase daily dose of cigarette smoking were an individual getting started smoking at the age under 18, drinking alcohol, having higher in income, being in age group between 25 - 44 years old and working as plant and machine controllers, clerical workers, artisans, and related worker or service and sale staffs. The daily smoking dose will decrease if an individual spending more time in their study, living in non-municipal area, being in the age group of 60 and up, working as professionals or working in agriculture, forestry and fishery sectors.

An effective tobacco control policy on smoking behavior was a warning picture on cigarette packets policy, public smoking ban policy and price policy.